

Vereniging tot behoud van boer en milieu

Nieuwsbrief april 2021

Mededelingen van het bestuur:

- **Algemene ledenvergadering, op 27 mei 2021, 20.00 uur. Online**
Het is hoogste tijd om een ALV te organiseren, deze keer willen we het dan toch maar online doen.
Wie de vergadering wil bijwonen, graag opgeven, dan kan Arjan de link sturen en de vergaderstukken.
 - U wordt bijgepraat wat het bestuur bezig houdt
 - Er zijn nieuwe bestuursleden die zicht nog willen voorstellen
 - Arjan de With zal de presentatie laten zien die is gemaakt naar aanleiding van de getuigschriften 2019
- In juni willen we een aantal bijeenkomsten organiseren rondom de nitraatmetingen die zijn gedaan. Datums volgen.
- Nu we een vernieuwde website hebben, een ledenapp en een facebookpagina, de volgende oproep voor wie dat wil:
bedrijfsreportages, filmpjes en dergelijke kunnen worden geplaatst.

Sturen naar contact@devbbm.nl

Getuigschriften en nitraatmeten.

Door de nitraat metingen zijn er 2 bedrijven van brons naar zilver gegaan en **1** bedrijf van zilver naar goud.

Wat doet de boer die goud heeft?

We gaan op bezoek bij de boer met de gloednieuwe gouden status van zijn getuigschrift.

Biologisch bedrijf met klei op veen, op de rand van coulisselandschap en polder. Ligboxenstal en een mooi aantal hectares achter de stal. De koeien vreten kuil zo droog als hooi en worden geweid.

Met de schop het land in en wat opvalt is het verschil in stugheid van de verschillende percelen. Een perceel met meer veenachtige ondergrond met mooi gras en veel wormen en het perceel ernaast met in de ondergrond dichte stugge klei, minder wortels, minder wormen. Het perceel waar nitraat is gemeten is het droogst, daar gaat het eerst en vaakst mest naartoe, vandaar dat de meting (4).

De mest wordt (op dat moment) bovengronds verdund met water uitgereden en we bespreken geur. Een lastig onderwerp want de persoonlijke voorkeuren schemeren er waarschijnlijk in door, toch komen we tot de conclusie dat deze verdunde mest van koeien gevoerd volgens de VBBM-uitgangspunten, niet stinkt.

Mest is voor de bodembioïologie. De boer zegt: ik hoef niet precies te weten wat daar allemaal in de bodem gebeurt, maar ik wil het wel aanvoelen.

We lopen verder en hij vertelt over de historie van het landschap, de zeearm die verderop gelopen heeft en door bodemdaling nu een heuvel lijkt, over de polder die open hoort te zijn, over de borg en het bos eromheen die verdwenen zijn, het oude koetshuis wat nu de boerderij Bijma is en boomwallen zijn over.

Ook deze boer bedankt voor de ontvangst en het gesprek.

Kampioen VBBM nitraatmeten

De VBBM heeft afgelopen februari een proef gedaan met nitraatmeten, in de nieuwsbrief van maart hebben we de resultaten laten zien. Eén bedrijf heeft een nitraatgehalte van nul gemeten. Dit vroeg om nadere kennismaking met de boer en zijn bedrijf.

We bezochten eind maart Jan en Conny, de dag dat de koeien voor het eerst weer naar buiten gingen. Hun bedrijf bestaat uit een vijftigtal koeien met een zorgtak voor jongeren.

Wie is boer Jan?

Jan boert gangbaar met derogatie en sinds 2010 met de VBBM-uitgangspunten. Hij had tot 2021 ontheffing om mest bovengronds uit te rijden maar door verandering in de regelgeving kan hij geen ontheffing meer krijgen.

Om de mest zo optimaal mogelijk te gebruiken en de bodem te ontzien reed hij mest uit met een eigen 1-mans sleepslangstelsel (totaalgewicht max 6 ton). Achter op het erf stond een trekker met de mestpomp die de mest uit de stal met water mengt, deze kon bediend worden met de telefoon of tablet. Jan gebruikte minimaal 50% water afkomstig uit de sloot en haalde dan tot 90m³ totaal/uur.

In het land werd deze verdunde mest verdeeld met een boom van 20m breed die naast de trekker hing en op 2 bestuurbare wielen rustte. Op dezelfde boom zaten 4 ketsplaten die verbonden waren met de baggerpomp in de sloot. Deze had een capaciteit tot 500m³/uur en sproeide water over de verdunde mest.

Aan het einde van februari gaf Jan alle percelen een mestgift van 15m³/ha. De maaipercelen kregen na één keer (voor)beweiden nog een keer 15 m³. Vervolgens kregen de percelen na iedere beweiding 5-10 m³ mest per ha en na het maaien 10-15 m³/ha. Dit tot ongeveer half juli. Daarna werd er meestal niet meer bemest, behalve door de koeien zelf.

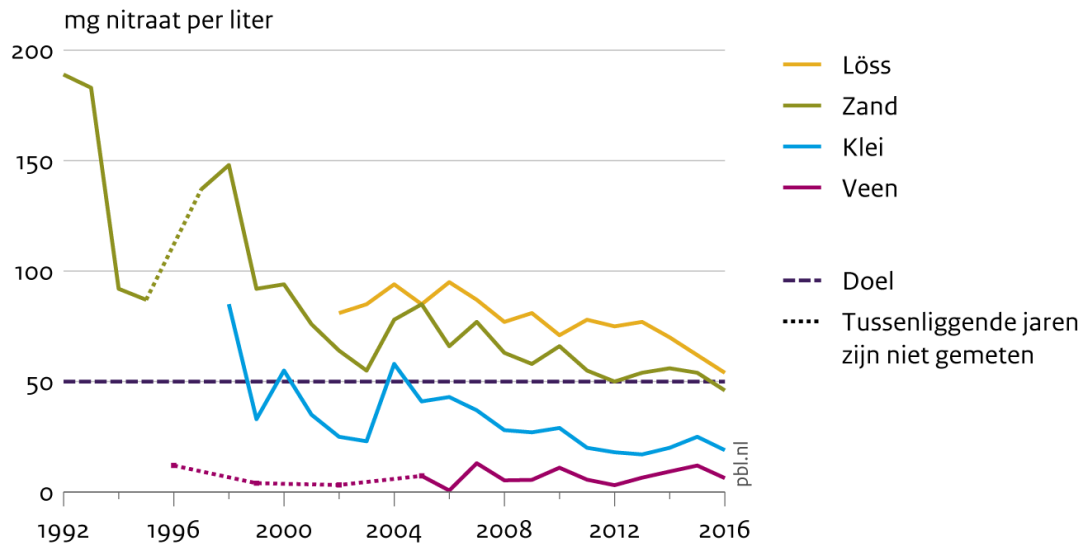
Wat doet de boer die nul nitraat(uitspoeling) heeft gemeten?

Sinds 2012 gebruikt Jan geen nitraatkunstmeststoffen omdat hij geen wateroplosbare zouten meer wilde gebruiken. Het gaat dus niet alleen om nitraat, maar om helemaal geen wateroplosbare (negatief geladen) zouten meer te gebruiken in de kunstmest. De plant neemt die namelijk altijd op (met het vocht), ook als ze deze niet nodig heeft. De vrije stikstof ziet de plant als gif (want niet nodig) en gaat dit verdunnen door opname van water (the best solution for pollution is dilution). Je krijgt hierdoor uiteindelijk slapper gras. Daarnaast hebben wateroplosbare zouten een nadelig effect op het bodemleven (en spoelen gemakkelijk uit).

De grond van Jan is zeggeveen, de arme tak uit de veengronden-familie. Deze grond is minder geschikt voor andere teelten, vandaar dat Jan alleen grasland heeft. Ik heb weleens het gevoel dat iemand op veen geboren moet zijn om de grond werkelijk te kunnen begrijpen.

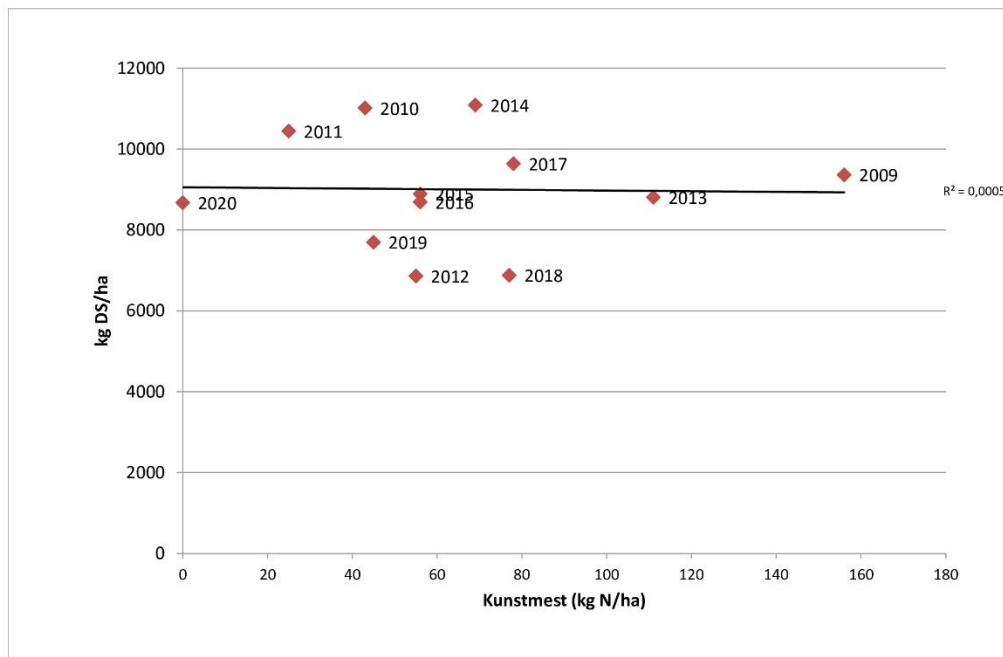
Zand en klei zijn namelijk een stuk makkelijker te bewerken en geschikter voor andere teelten, maar veen daarentegen laat de minste uitspoeling van nitraat zien.

Nitraat in uitspoelend water onder landbouwbedrijven

Bron: RIVM LMM

Jan is een boer die veel nadenkt over waar hij mee bezig is en hoe zijn bedrijf vooruit kan blijven gaan. Zijn gedachtes zet hij om in beeld door grafieken te maken met de gegevens uit de kringloopwijzer. Hierin wordt de hoeveelheid kunstmest afgezet tegen de droge stof opbrengst, VEM en RE. Jans zoektocht is goed te zien in de grafiek; minder strooien, toch meer strooien, tegenvallende opbrengst, jaar daarna weer minder strooien.

Over de jaren heen is de droge stof opbrengst min of meer hetzelfde, er blijkt geen correlatie te zijn tussen de droge stof opbrengst en de kunstmestgift. Dit is te zien aan het kleine R2 getal. In 2020 heeft Jan daarom geen kunstmest meer gestrooid en dat gaat de komende jaren ook niet meer gebeuren.

Een boer die nul nitraatuitspoeling heeft denkt na, probeert uit, heeft geduld en blijft zijn eigen pad volgen ook als anderen daar vraagtekens bij zetten.

We willen Jan hartelijk bedanken voor de ontvangst en het gesprek.

Met vriendelijke groet,
Walda Schenk m.m.v. Djoeke Snellink.

Reacties of gedachten over deze bijdrage kunnen gestuurd naar contact@devbbm.nl.
Voor uitslagen van de nitraatmetingen zie de nieuwsbrief van maart 2021.